

**Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»
Юридичний факультет
Кафедра теорії та історії держави і права**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан юридичного факультету

С.В. Матвеев

**РОБОЧА ПРОГРАМА
СОЦІОЛОГІЯ**

(назва навчальної дисципліни)

підготовки перший (бакалаврський) рівень
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань 08 «Право»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 08 «Право»
(код і найменування спеціальності)

освітньо-професійної програми «Право»
(найменування освітньої програми)

тип дисципліни дисципліна професійної підготовки

2020 рік

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

(підпис)

І.В.Шаповалова

(прізвище, ініціали)

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою теорії та історії держави і права
протокол № 1

від «28»серпня 2020 року

Завідувач кафедри

Є.О. Гіда

Розробники Баранівський Василь Федорович, кандидат філософських наук, професор

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська

Статус дисципліни: вибіркова навчальна дисципліна

Передумови вивчення навчальної дисципліни: Вивчення дисципліни повинне базуватись на знаннях, отриманих здобувачами вищої освіти під час опанування ними фундаментальних положень таких навчальних дисциплін як Кримінальне право Особлива частина, Цивільне право Особлива частина, Адміністративне право, Прокуратура України та ін..

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Соціологія» є соціологічні поняття та методи при аналізі конкретних соціальних явищ.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин 5 кредити ECTS.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладення навчальної дисципліни «Соціологія» є формування у здобувачів освіти більш глибоке розуміння закономірностей розвитку та функціонування суспільства, свого місця і ролі в суспільному процесі, знання про предмет, структуру, історію, понятійний апарат, основні теоретичні напрями та дослідницькі методи сучасної соціології.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Соціологія» є:

- дати цілісне уявлення про специфіку соціологічного знання, його об'єкт і предмет, про історію зарубіжної і вітчизняної соціології, перспективи її подальшого розвитку;
- сформулювати у здобувачів освіти розуміння ролі соціальних інститутів у житті суспільства;
- допомогти здобувачам освіти органічно пов'язувати здобуті соціологічні знання зі складними проблемами сучасного життя для орієнтування в ньому;
- навчити здобувачів освіти проводити соціологічні дослідження

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Соціологія» забезпечує набуття здобувачами вищої освіти **компетентностей:**

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК7.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК10.	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
ЗК13.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.
ЗК14.	Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК2	Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів.
СК3	Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

Програмні результати навчання (ПР)

ПР2.	Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.
ПР8.	Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
ПР13.	Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.

ПР15.	Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.
ПР20.	Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.
ПР21.	Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

4. Структура навчальної дисципліни

№ пп	Найменування тем курсу	Кількість годин									
		Денна форма					Заочна форма				
		Всього	Лекції	Семінари	СРС	ІКР	Всього	Лекції	Семінари	СРС	ІКР
Змістовий модуль 1											
1	Тема 1. Предмет і структура соціології	14	4	1	9	0	14	2	2	10	0
2	Тема 2. Еволюція соціологічного знання.	14	4	1	9	0	14	2	0	12	0
3	Тема 3. Класична соціологічна спадщина	10	6	2	2	0	10	0	0	10	0
4	Тема 4. Поняття суспільства	11	4	2	5	0	11	0	0	11	0
5	Тема 5. Соціальні зміни	12	4	2	6	0	12	1	0	11	0
6	Тема 6. Класичні та сучасні концепції трансформації суспільства	14	4	2	8	0	14	2	0	12	0
Разом за модуль 1		75	26	10	39	0	75	7	2	66	0
Змістовий модуль 2.											
7	Тема 7. Соціальна структура суспільства.	10	4	2	4	0	10	2	2	6	0
8	Тема 8. Соціальні організації суспільства	10	4	2	4	0	10	0	0	10	0
9	Тема 9. Статусно-рольова взаємодія	10	3	0	7	0	10	0	0	10	0
10	Тема 10. Соціальна диференціація суспільства	10	4	2	4	0	10	2	0	8	0
11	Тема 11. Особистість у системі соціальних зв'язків	10	4	2	4	0	10	3	0	7	0
12	Тема 12. Соціологія сім'ї	10	3	0	7	0	10	0		10	0
13	Тема 13. Соціологічна інформація	15	4	2	9	0	15	0	0	15	0
Разом за модуль 2		75	26	10	39	0	75	7	2	66	0
Усього годин		150	52	20	78	0	150	14	4	132	0
Форма підсумкового контролю: диференційований залік											

5. Зміст програми навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Загальна теорія та історія соціології

ТЕМА 1. ПРЕДМЕТ І СТРУКТУРА СОЦІОЛОГІЇ

Поняття соціології. Соціологія як наука. Об'єкт та предмет соціології. Поняття соціального. Проблеми «масштабів» соціального: суспільства, спільноти, глобального людства. Концепція

«соціологічної уяви». Місце соціології серед інших соціогуманітарних наук. Проблема суспільної ролі соціолога, функції соціологічного знання. Структура соціології. Методологічна диференціація: теоретична та емпірична соціологія. Проблема загальносоціологічної теорії. Уявлення про соціологічну теорію як про сукупність емпіричних узагальнень та теорій середнього рівня. Класифікація парадигм: структурний функціоналізм та системна теорія; марксизм; біхевіористські парадигми (теорія соціального обміну і теорія раціонального вибору); інтерпретативні парадигми (символічний інтеракціонізм, феноменологічна соціологія та етнометодологія).

ТЕМА 2. ЕВОЛЮЦІЯ СОЦІОЛОГІЧНОГО ЗНАННЯ

Протосоціологічна, класична, неокласична соціологія.

Місце історії соціології в системі соціологічного знання. Періодизація історії соціології. Соціальне знання у стародавньому світі. Епоха середньовіччя в контексті соціального знання. Новий час: передумови та тенденції формування соціального знання. Соціальні та інтелектуальні передумови формування науки про суспільство в середині - кінці ХІХ століття. Поєднання філософських та власне соціологічних елементів у позитивізмі О.Конта, еволюціонізм Г.Спенсера, психологічний напрямок соціології.

ТЕМА 3. КЛАСИЧНА СОЦІОЛОГІЧНА СПАДЩИНА

Соціологізм Е.Дюркгейма. Соціальна норма та патологія. Соціологія суїциду. Розуміюча соціологія М.Вебера. Теорія соціальної дії. Протестантська етика і дух капіталізму. Політична соціологія М.Вебера. Структурний функціоналізм Т.Парсонса та Р.Мертонна. Теорія конфліктів Р.Дарендорфа, Л.Козера.

ТЕМА 4. ПОНЯТТЯ СУСПІЛЬСТВА

Поняття суспільства. Суспільство і особистість; суспільство і культура; суспільство і природа. Суспільство як цілісна система. Світове / глобальне суспільство. Типологія суспільств. Характерні особливості сучасного суспільства. Сучасне українське суспільство, соціологічний аналіз його особливостей. Витоки формування українського менталітету, його властивості. Соціально-психологічні особливості українців Галичини, Наддніпрянщини та Лівобережжя. Стереотипи поведінки і соціокультурні типи мислення українського суспільства.

ТЕМА 5. СОЦІАЛЬНІ ЗМІНИ

Поняття соціального прогресу, соціальної еволюції, соціального розвитку, соціальних змін. Сучасні концепції соціальних змін: модернізація, глобалізація, віртуалізація суспільства. Модернізація. Глобалізація. Віртуалізація. Індустріалізація, науково-технічна революція, секуляризація, урбанізація, демократизація як компоненти модернізації. Використання поняття віртуальності у соціології.

ТЕМА 6. КЛАСИЧНІ ТА СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

Основні теорії соціального розвитку: закон трьох стадій інтелектуально-соціальної еволюції О.Конта; закон зміни соціально-економічних формацій К.Маркса; теорія функціональної диференціації Т.Парсонса; теорія постіндустріального суспільства Д.Белла. Сучасні концепції соціальних змін. Глобалізаційні процеси в економіці, політиці, культурі. Теоретичні моделі глобалізації.

Змістовий модуль II. Суб'єкти суспільного життя, їх сфери життєдіяльності

ТЕМА 7. СОЦІАЛЬНА СТРУКТУРА СУСПІЛЬСТВА. СОЦІАЛЬНІ ІНСТИТУТИ

Загальне визначення соціальної структури. Поняття соціального інституту. Ознаки соціального інституту. Основні соціальні інститути та їх функції, зміна функцій різних соціальних інститутів в суспільстві, що трансформується. Формальні та неформальні соціальні інститути. Феномен віртуальності соціальних інститутів сучасності.

ТЕМА 8. СОЦІАЛЬНІ ОРГАНІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА. СОЦІОГРУПОВА СТРУКТУРА СУСПІЛЬСТВА

Організація як соціальний феномен. Компоненти соціальної організації та їх співвідношення. Типи соціальних організацій. Теорії організації: погляди Вебера на організацію,

теорія організації Мішеля Фуко. Моделі соціальної організації: раціональна, неораціональна. Соціологічні проблеми віртуалізації організаційних форм. Організаційна культура.

Поняття соціальної спільноти. Соціальна група як процес взаємодії. Визначення та ознаки соціальної групи. Види соціальних груп: експресивні, інструментальні. Референтні групи. Проблеми лідерства. Соціальне лідерство. Конформізм.

ТЕМА 9. СТАТУСНО-РОЛЬОВА ВЗАЄМОДІЯ

Соціальна взаємодія як процес координації людьми своїх вчинків. Форми взаємодії: поведінка, обмін діями, відношення. Статусно-рольова регуляція взаємодії. Впорядкованість соціальної взаємодії: нормативні очікування, цінності та норми. Соціальні статуси і ролі як результати та передумови взаємодії: рольові очікування, рольові конфлікти та засоби їх послаблення і вирішення.

ТЕМА 10. СОЦІАЛЬНА ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ

Соціальна нерівність та її історичні форми-касти, рабство, страти, класи. Доступ до ресурсів у відповідності із соціальним статусом. Вроджені та досягнуті статуси. Концепції стратифікації. Теорії стратифікації у сучасних суспільствах. Соціальна мобільність та її види. Соціальна стратифікація і соціальна мобільність як процеси відтворення і розвитку соціальної структури суспільства. Тенденції розвитку соціальної структури в сучасних суспільствах. Бідність як невід'ємний структурний елемент сучасного суспільства.

ТЕМА 11. ОСОБИСТІСТЬ У СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНИХ ЗВ'ЯЗКІВ

Поняття особистості в соціології. Основні ознаки особистості. Типологія особистості.

Соціальний статус та соціальні ролі особистості. Внутрішні детермінанти соціальної поведінки особистості.

Соціалізація індивідів та її основні етапи. Співвідношення соціалізації та індивідуалізації особистості. Соціалізація як цілеспрямований (навчання, виховання) і стихійний вплив соціальних чинників. Структура процесу соціалізації: адаптація, інтеріоризація та формування особистості. Поняття ресоціалізації. Проблеми ресоціалізації особистості в умовах суспільної трансформації.

Особистість як суб'єкт суспільних відносин. Соціальна активність особистості: критерії, показники. Види та рівні соціальної активності.

Основні проблеми соціології особистості. Соціологічні дослідження ролі особистісного чинника в соціальних, політичних та економічних реформах у сучасній Україні.

ТЕМА 12. СОЦІОЛОГІЯ СІМ'Ї

Соціологія сім'ї як галузь соціологічного знання. Специфіка макро- і мікросоціологічного рівнів аналізу сім'ї. Соціобіологічні теорії еволюції сім'ї.

Сім'я як соціальний інститут та соціальна спільнота. Основні функції сім'ї: репродуктивна, виховна, господарсько-економічна, соціалізаційна, психологічна, соціально-статусна, сексуального контролю.

Структура та типологія сім'ї. Сім'я і шлюб. Аналіз структури сім'ї і внутрісімейних комунікацій. Сімейні відносини та демографічна політика.

Напруження, конфлікти в сім'ї та шляхи їх подолання. Умови стабільності шлюбу і причини розлучення.

Життєвий цикл сім'ї: методи і результати дослідження

ТЕМА 13. СОЦІАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Соціологічне дослідження як професійна діяльність. Поняття соціологічної інформації. Програма соціологічного дослідження: систематизація та вирішення методологічних, методичних, організаційних питань дослідження. Анкетне опитування: види опитувальників, техніка анкетування. Інтерв'ю: види інтерв'ю, техніка інтерв'ювання. Аналіз документів. Спостереження: види та техніка спостереження. Фокус-група.

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Предмет і структура соціології	4	2
2	Тема 2. Еволюція соціологічного знання.	4	2
3	Тема 3. Класична соціологічна спадщина	6	0
4	Тема 4. Поняття суспільства	4	0
5	Тема 5. Соціальні зміни	4	1
6	Тема 6. Класичні та сучасні концепції трансформації суспільства	4	2
7	Тема 7. Соціальна структура суспільства.	4	2
8	Тема 8. Соціальні організації суспільства	4	0
9	Тема 9. Статусно-рольова взаємодія	3	0
10	Тема 10. Соціальна диференціація суспільства	4	2
11	Тема 11. Особистість у системі соціальних зв'язків	4	3
12	Тема 12. Соціологія сім'ї	3	0
13	Тема 13. Соціологічна інформація	4	0
Усього годин		52	14

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-

8. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Предмет і структура соціології	1	2
2	Тема 2. Еволюція соціологічного знання.	1	0
3	Тема 3. Класична соціологічна спадщина	2	0
4	Тема 4. Поняття суспільства	2	0
5	Тема 5. Соціальні зміни	2	0
6	Тема 6. Класичні та сучасні концепції трансформації суспільства	2	0
7	Тема 7. Соціальна структура суспільства.	2	2
8	Тема 8. Соціальні організації суспільства	2	0
9	Тема 9. Статусно-рольова взаємодія	0	0
10	Тема 10. Соціальна диференціація суспільства	2	0
11	Тема 11. Особистість у системі соціальних зв'язків	2	0
12	Тема 12. Соціологія сім'ї	0	0
13	Тема 13. Соціологічна інформація	2	0
Усього годин		20	4

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Предмет і структура соціології	9	10
2	Тема 2. Еволюція соціологічного знання.	9	12
3	Тема 3. Класична соціологічна спадщина	2	10
4	Тема 4. Поняття суспільства	5	11
5	Тема 5. Соціальні зміни	6	11
6	Тема 6. Класичні та сучасні концепції трансформації суспільства	8	12
7	Тема 7. Соціальна структура суспільства.	4	6
8	Тема 8. Соціальні організації суспільства	4	10
9	Тема 9. Статусно-рольова взаємодія	7	10
10	Тема 10. Соціальна диференціація суспільства	4	8
11	Тема 11. Особистість у системі соціальних зв'язків	4	7
12	Тема 12. Соціологія сім'ї	7	10
13	Тема 13. Соціологічна інформація	9	15
Усього годин		78	132

10. Теми лабораторних занять

№ пп	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
	<i>Не заплановано навчальним планом</i>	-	-

11. Завдання для самостійної роботи

1. Роль і функції соціології в суспільстві.
2. Сучасні дискусії про предмет соціології.
3. Конкуренція функціоналізму і теорії конфліктів. Порівняльний аналіз основних засад.
4. Соціокультурний підхід до аналізу суспільства.
5. Соціальна теорія народництва.
6. Розвиток соціальних знань у давньому світі.
7. Міфологія як засіб відображення соціальної реальності.
8. Соціальні знання епохи Середньовіччя і Відродження.
9. Сутність поглядів М.Макіавеллі на людину, владу, державу. Макіавеллізм.
10. Поняття суспільства. Суспільство і природа.
11. Стратифікація і класова структура суспільства.
12. Демократія і сучасний стан суспільного розвитку в країнах «другого світу».
13. Теорії соціальної мобільності і їх тенденції розвитку в сучасному українському суспільстві.
14. Ознаки маргінального суспільства.
15. Суспільна думка: сучасний стан, ресурси і аспекти механізмів масового впливу.
16. Розвиток гендерних питань в сучасному українському суспільстві.
17. Соціальні проблеми розвитку сучасного українського суспільства.
18. Студентство і його соціальна роль у житті суспільства.
19. Характерні риси стратифікації сучасного українського суспільства.
20. Політика як соціальний інститут, її подальші перспективи розвитку в Україні.
21. Сім'я як соціальний інститут. Проблеми усталеності шлюбу в світі.
22. Соціальна політика держав «першого світу».
23. Проблеми і перспективи розвитку релігії в Україні.
24. Функції освіти як соціального інституту.
25. Наука, інтелектуальний потенціал і якісне відновлення суспільства.

26. Універсально-історичні закони ієрархії. Управлінська еліта і закрита група.
27. Функції внутрішніх правил організації.
28. С.Паркінсон про патологію організацій.
29. Бюрократія як засіб організації спільної діяльності.
30. Влада і лідерство.
31. Проблеми соціалізації особистості.
32. Процес і стадії формування особистості.
33. Етнічна самосвідомість та ідентичність.
34. Девіантна поведінка: сутність, види, механізми виникнення.
35. Природа соціального конфлікту.
36. Соціальний аспект трудових конфліктів.
37. Соціальні проблеми відносин між поколіннями.
38. Тоталітаризм: сутність і прояви.
39. Сучасні тенденції розвитку економічних систем.
40. Сучасна демографічна ситуація в Україні й основні напрямки демографічної політики держави.
41. Методи збирання соціологічної інформації.
42. Проблеми збирання соціологічної інформації.
43. Ступінь і прояви соціальної дискримінації жінок в країнах «першого», «другого» і "третього" світу.
44. Концепція вивчення культури Ф.Ніцше.
45. Вплив культури і побуту населення України на поведінкову позицію українців у суспільстві.
46. Схожі риси і відмінності менталітету українців у порівнянні з менталітетом мешканців європейських країн.
47. Тенденції позитивного і негативного впливу макдональдизації на розвиток постіндустріального суспільства.
48. Позитивні і негативні наслідки віртуалізації соціальних інститутів сучасності.

12. Питання для підготовки до модульного та підсумкового контролю (диференційованого заліку)

1. Предмет і структура соціології.
2. Доведіть, що соціальний конфлікт існує в самій природі суспільства.
3. Сутність «соціального» як ключової соціологічної категорії.
4. У чому полягає соціальна функція «середнього класу» для українського суспільства?
5. Особливості соціологічного знання, рівні його формування.
6. Здійсніть проєкцію власної соціальної мобільності.
7. Сутність основних функцій соціології.
8. Розкрийте зміст нових моделей соціалізації в сучасному суспільстві.
9. Особливості протосоціологічного знання, його основні форми.
10. Яка модель організації, на ваш погляд, домінує в сучасному суспільстві. Поясніть, чому?
11. Позитивна соціологія О.Конта.
12. Охарактеризуйте роль і завдання соціології в реформуванні українського суспільства.
13. Соціологічні погляди М.Вебера.
14. Охарактеризуйте роль соціологічних знань у професійній підготовці молоді.
15. Сучасні соціологічні теорії.
16. Проаналізуйте основні напрямки діяльності соціологічних центрів в Україні.
17. Теорія конфлікту Р. Дарендорфа.
18. Дайте загальну характеристику постмодернізму як соціокультурного процесу.
19. Поняття суспільства в соціології.
20. Розкрийте зміст "соціологічної уяви".
21. Суспільство як соціальна система та соціальне явище.

22. Розкрийте сутність парадигми соціального обміну.
23. Історичні типи суспільства.
24. Наведіть приклади відтворення теорій "символічного інтеракціонізму" у сучасному суспільстві.
25. Поняття соціальної структури суспільства, її складові.
26. Визначте тенденції основних змін у сучасному суспільстві.
27. Інституціалізація як соціальний феномен.
28. Проаналізуйте особливості розвитку українського суспільства.
29. Поняття соціального інституту, його види.
30. Проаналізуйте основні тенденції соціальної диференціації українського суспільства.
31. Роль та функції соціальних інститутів у життєдіяльності суспільства.
32. Визначте основні суттєві риси феномену «середнього класу», його соціальні функції.
33. Найважливіші соціальні інститути сучасного українського суспільства, проблеми їхньої взаємодії.
34. Охарактеризуйте будь-яке соціальне явище з позиції мікросоціології.
35. Поняття соціальної спільноти.
36. Охарактеризуйте будь-яке соціальне явище з позиції макросоціології.
37. Основні ознаки соціальної групи.
38. Розкрийте діяльність будь-якого соціального руху сучасності.
39. Соціологічне тлумачення соціальної організації, її структура.
40. Наведіть приклади віртуалізації сучасного соціального простору.
41. Соціологічні теорії організації.
42. Охарактеризуйте основні маргінальні групи в сучасному українському суспільстві та визначте тенденції їх розвитку.
43. Соціальна нерівність та її історичні форми.
44. Проаналізуйте спільне та відмінне в поняттях "соціальна організація" та "соціальний інститут".
45. Основні чинники та критерії соціальної стратифікації.
46. Розкрийте позитивні та негативні наслідки бюрократії.
47. Соціальна стратифікація та мобільність.
48. Дайте аналіз власної версії соціалізації, визначте її агентів.
49. Статусно-рольова взаємодія.
50. Охарактеризуйте основні тенденції трансформації соціальної структури українського суспільства.
51. Сутність процесу соціальної мобільності, її види.
52. Розкрийте зміст інформаційної функції соціології.
53. Поняття соціальної взаємодії. Теоретичні моделі соціальної дії.
54. Доведіть, що соціалізація це - стрижень соціального життя.
55. Характеристика основних методів збирання соціологічної інформації..
56. Охарактеризуйте поняття глобалізації, визначте її основні тенденції.
57. Сутність теорії соціальної стратифікації.
58. Визначте позитивні і негативні прояви девіантної поведінки.
59. Програма соціологічного дослідження.
60. Проаналізуйте, у чому полягає соціальна спрямованість особистості у сучасному суспільстві.

13. Методи навчання

Методи навчання на лекціях:

- вербальний метод (лекція, дискусія тощо);
- методи візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування тощо);
- інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);

Методи навчання на практичних, семінарських заняттях:

- вербальний метод (дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні, семінарські та лабораторні заняття);
- метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші);
- робота з навчально-методичною літературою (рецензування, підготовка реферату, есе, доповіді тощо);
- інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- кейс-метод (вирішення ситуацій, розв'язання завдань тощо);
- Дослідницький метод
- Пошуковий метод.

14. Методи оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Соціологія» використовуються такі методи оцінювання:

- для поточного контролю у вигляді усного та письмового опитування, фронтального опитування, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, написання есе (рефератів), виконання індивідуальних та групових проєктів, творчих завдань, тощо.
- для модульного контролю у вигляді письмової відповіді, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, тощо.
- для підсумкового контролю проведення екзамену або заліку (усна та/або письмова відповідь, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, тощо.).

15. Засоби діагностики результатів навчання

Робоча програма передбачає застосування засобів діагностики результатів навчання за формами контролю знань:

- *поточний контроль* може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.
- *модульний контроль* передбачає письмове виконання різних видів контрольних завдань.
- *підсумковий контроль* передбачає проведення екзамену або заліку

Завершальним етапом досягнення запланованих програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Соціологія» є підсумковий контроль - диф.залік.

16. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Рекомендоване оцінювання окремих видів навчальної діяльності здобувача вищої освіти:

№	Вид навчальної діяльності здобувачів вищої освіти*	Кількість балів
1.	Реферат, есе	1-5
2.	Вирішення ситуаційних завдань, розв'язання задач	1-5
3.	Індивідуальне завдання	1-5
4.	Відповідь на практичному, семінарському, лабораторному занятті	1-5
5.	Ділова гра, практичний кейс, тощо.	1-10
6.	Участь у публічних заходах (конференція, олімпіада тощо)	1-10
7.	Модульний контроль (для денної форми здобуття освіти)	1-20
8.	Контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти)	1-50

*види навчальної діяльності здобувачів освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти оцінюються за такими критеріями:

Бали	Критерії оцінювання
90-100	Здобувач вищої освіти повною мірою засвоїв програмний матеріал, виявляє знання основної та додаткової літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, використовує знання інших галузей знань, вдало наводить приклади.

82-89	Здобувач вищої освіти демонструє достатньо високий рівень знань, при цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності або незначні помилки, або присутня недостатня чіткість у визначенні понять.
75-81	Здобувач вищої освіти володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань для формування висновків, не завжди здатний асоціювати теоретичні знання з практичними прикладами
64-74	Здобувач вищої освіти в загальній формі розбирається в матеріалі, проте відповідь неповна, неглибока, містить неточності, є помилки у формулюванні понять, відчуються складнощі в застосуванні знань при наведенні прикладів.
60-63	Здобувач вищої освіти в загальній формі розбирається в матеріалі, допускає суттєві помилки при висвітленні матеріалу, формулюванні понять, не може навести приклади.
35-59	Здобувач вищої освіти не володіє переважною частиною програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять.
1-34	Здобувач вищої освіти не засвоїв програмний матеріал.

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Порядок переведення оцінок у систему ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		для диференційованого заліку, екзамену, курсової роботи (проєкту), практики	для недиференційованого заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

17. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота													Підсумковий контроль	Сума	
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2						Самостійна робота			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12		T13		
2	2	3	3	3	2	3	2	2	2	2	2	2	10	40	100
Модульний контроль 1 - 10						Модульний контроль 2 - 10									

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50	10	50	100

18. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Криміналістика» узагальнено в комплексі навчально-методичного забезпечення, який включає:

- силабус;

- робочу програму навчальної дисципліни;
- методичні вказівки до вивчення дисципліни;
- опорний конспект лекцій;
- варіанти завдань для самостійної та індивідуальної роботи студентів;
- варіанти завдань для модульного контролю;
- варіанти завдань для підсумкового контролю;
- інші матеріали.

19. Рекомендована література

Основна

1. Веред І. С. Соціологія девіантної поведінки [Текст] : навч. посіб. / І. С. Веред, Ю. В. Кушнір. – Донецьк : КІЦ, 2013. – 192 с
2. *Загальна психологія. Збірник кейсів: навч.-метод. Посіб./уклад.: М.Б. Бригадир, Я.М. Бугерко, І.С. Ревасевич; за заг. ред. А.В. Фурмана. – Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2017. – 35с.*
3. *Загальна психологія. Збірник кейсів: навч.-метод. Посіб./уклад.: М.Б. Бригадир, Я.М. Бугерко, І.С. Ревасевич; за заг. ред. А.В. Фурмана. – Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2017. – 35с.*
4. *Загальна соціологія: [хрестоматія] / концепція, упоряд., перекл. А.В. Фурман, В.С. Біскуп, О.С. Морщакова. Київ: Видавництво Ліра-К, 2019. 354 с.*
5. *Лукашевич М. П. Соціологія масової комунікації [Текст] : підручник / М. П. Лукашевич, Ф. Ф. Шандор. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2015. – 367 с.*
6. *Підлісний М.М. Соціологічний практикум: навчально-наочний посібник у схемах і коментарях. Дніпропетровськ: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2016. 126 с.*
7. *Рожанська Н. В. Загальна соціологічна теорія: навч. посіб. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2017. 336 с.*
8. *Соціологія. Збірник кейсів: навч.-метод. Посіб. / уклад.: О.Є. Коваль, А.Н. Гірняк, Т.Л. Надвичина, В.С. Біскуп; за заг. ред. А.В. Фурмана. Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2017. 53 с.*
9. *Соціологія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. / За заг. ред. В.І. Докаша. Чернівці, 2013. 345 с.*
10. *Теоретики світової соціології: життя та творчий спадок (Путівник портретною галереєю Інституту соціології НАН України); за ред. акад. НАН України, проф., д.е.н. В.Ворони. – Київ: Інститут соціології НАН України, 2015. – 301 с.*

Додаткова

1. Барматова С.П. Політична соціологія: Курс Лукашевич М.П., Туленков М.В. Соціологія. Базовий курс: Підручник. – К.: Каравела, 2006. – 312 с.
2. Бжезінський З. Велика шахівниця – Л., Ів.-Фр.: Лілея – НВ, 2000. – 236 с.
3. Білоус В.С. Соціологія у визначеннях, поясненнях, схемах, таблицях: Навчальний посібник - К.: КНЕУ, 2002. - 140 с.
4. Жоль К.К. Соціологія: Навч. посібник - К.: Либідь, 2005. - 440 с.
5. Лукашевич М.П. Соціологія праці: Підручник - К.: Либідь, 2004. - 440 с.
6. Людський розвиток в Україні: / Щорічна науково-аналітична доповідь за редакцією Лібанової Е.М. – К.: Інститут демографії та соц. досліджень НАН України, Держкомстат України, 2004. – 290 с.
7. Мартен Д., Мецжер Ж.-Л., П'єр Ф. Метаморфози світу: Соціологія глобалізації - К.: Видавничий дім "KM Academia", 2005. - 302 с.
8. Павліченко П.П., Литвиненко Д.А. Соціологія: Навчальний посібник - К.: Лібра, 2000. - 256 с.
9. Піча В.М. Соціологія: загальний курс: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти України - К.: Каравела, 2000. – 248 с.

10. Примуш М.В. Загальна соціологія: Навчальний посібник - К.: ВД "Професіонал", 2004. - 592 с.
11. Пшеничнюк О.В., Романовська О.В. Соціологія: Посібник для підготовки до іспитів - К.: Видавництво Паливода А.В., 2002. - 152 с.
12. Сірий Є.В. Соціологія: загальна теорія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії: Навчальний посібник - К.: Атіка, 2004. - 480 с.
13. Соціальна держава: український вибір: Монографія / За ред. В.А.Гошовської, Л.І.Льчука – К.: ЦПСД, 2007. - 337 с.
14. Соціологія культури: Навчальний посібник - К.: Каравела, 2002. - 334 с.
15. Соціологія права: Навчальний посібник - К.: Юрінком Інтер, 2004. - 288 с.
16. Соціологія права: Підручник - К.: Ін Юре, 2003. - 276 с.
17. Соціологія: Курс лекцій: Навчальний посібник для студентів вищих закл. освіти - Львів: "Новий Світ-2000", 2002. - 312 с.
18. Соціологія: Підручник / За редакцією Н.П.Осипової - К.: Юрінком Інтер, 2003. – 336 с.
19. Соціологія: Підручник /За редакцією В.М.Пічі. - Львів: "Магнолія плюс", 2004. – 277 с.
20. Соціологія: Терміни, поняття, персоналії: Навчальний словник-довідник - К.: Каравела, 2002. - 480 с.
21. Танчин І.З. Соціологія: Навч.посіб.- 2-ге вид., переробл. і доп. - К.: Т-во "Знання", 2007. - 351 с.
22. Шульга М.А. Соціально-політичне управління: Навч.пос. – К.: ЦУЛ, 2008. – 248 с.
23. Экономическая культура населения Украины: Монография / под ред. М.Вороны. – К.: Інститут соціології НАНУ, 2008. – 316 с.
24. Юрій М.Ф. Соціологія: Підручник - К.: Кондор, 2007. - 288 с.

20. Інформаційні ресурси

1. <http://www.socionauki.ru>- сайт науково-теоретичних журналів, книг та ін. видань в галузі суспільствознавчих дисциплін російською й англійською мовами
2. <http://mykod.ru/index.php/...>– інформація з соціології та конфліктології
3. <http://www.soc.pu.ru/> - матеріали факультету соціології Санкт-Петербурзького державного університету
4. <http://www.nir.ru/socio/content/vsb.htm> - соціологічні посилання за розділами: соціологічні факультети російських ВУЗів; соціологічні асоціації; центри соціологічних досліджень; класики соціології; аналітичні матеріали
5. <http://socionet.narod.ru> – тексти з теорії соціології, статті, публікації тощо, статистичний аналіз даних, значна кількість інформації щодо постмодерну
6. <http://www.krapivensky.webs....> – сучасні статті з соціології щодо віртуалізації засобів комунікації